Załącznik do uchwały nr XXIII/177/2026
Rady Gminy Stare Pole
z dnia 28 października 2026 r.

# GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE STARE POLE NA LATA 2027-2030

## WSTĘP

Przemoc domowa jest zjawiskiem naruszającym podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia, zdrowia, wolności oraz godności osobistej. Przemoc domowa rodzi szkodliwe konsekwencje, jest źródłem lęku, bólu i poczucia bezsilności. Żaden człowiek nie powinien być narażony na przemoc domową, która ma swój szczególny wymiar, ponieważ to rodzina powinna, swym członkom, gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój kształtujący osobowość człowieka, system norm i wartości.

Ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony najbliższych, jest rzeczą nadrzędną w obliczu obowiązków Państwa.

Państwo polskie nakłada na samorządy gminne kluczowe obowiązki w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, czyniąc je fundamentem lokalnego systemu wsparcia i ochrony ofiar. Podstawowym aktem prawnym regulującym te kwestie jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W 2023 r. uchwalono ustawę z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, która wprowadza do porządku prawnego wiele rozwiązań, których celem jest przede wszystkim zwiększenie bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej. Przepisy ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535) wprowadziły rozszerzenie kręgu osób doznających przemocy domowej, zwłaszcza o byłego małżonka, partnera lub innego członka rodziny niezależnie od faktu zamieszkiwania z osobą stosującą przemoc. Znowelizowane przepisy doprecyzowały pojęcia: osoba doznająca przemocy, osoba stosująca przemoc, świadek przemocy domowej w celu wyeliminowania poprzedniej nomenklatury (ofiara, sprawca), która miała charakter stygmatyzujący. Szczególna ochrona i wsparcie powinny być dedykowane małoletnim – zarówno doznającym przemocy, jak i będących jej świadkami. Uznawani są oni jako osoby doznające przemocy. Niezmiennym pozostało, że ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z późn. zm.) nakłada na Gminy obowiązek opracowania i przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej, w celu tworzenia warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej, wskazując, że powinny być one wieloaspektowe i długofalowe. Dlatego też zakłada się opracowanie Programu w perspektywie wieloletniej na lata 2027–2030.

Program zawiera formalne podstawy działania, nakreśla diagnozę zjawiska przemocy na terenie Gminy Stare Pole, określa cel główny i cele szczegółowe, wymienia realizatorów i adresatów Programu. Wskazuje również spodziewane rezultaty oraz wskaźniki do ich mierzenia.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej dla Gminy Stare Pole planowany jest w perspektywie kilkuletniej i jest kontynuacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Stare Pole na lata 2021-2026.
W miarę potrzeb i zmiany sytuacji społecznej zadania i cele programu mogą ulec zmianom i udoskonaleniom.

## I. PODSTAWA PRAWNA

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy domowej i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do sprawców oraz ofiar przemocy domowej:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz.1673 z późn. zm.);

2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 639 z późn. zm.);

3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 980);

4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn.zm.);

5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz.1939 z późn. zm.);

6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 662 z późn. zm.);

7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1338 z późn. zm.);

8. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 636 z późn. zm.);

9. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 236 z późn. zm.);

10. Ustawa z dnia 25 lutego 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 383 z późn. zm.);

Ponadto Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2027-2030 jest spójny z następującymi Programami:

1. Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 ustanowionym uchwałą Rady Ministrów nr 205 z 15 listopada 2023 r. (M. P. z 2023 r. poz. 1232);

2. Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stare Pole na lata 2020-2026;

3. Gminnym Programem Wspierania Rodziny na lata 2024-2026;

4. Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Stare Pole na lata 2026-2029.

## II. POJĘCIE I CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie stanowi poważny problem społeczny, który stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia człowieka. Niestety zjawisko przemocy nie jest incydentem jednorazowym. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w domowej definiuje przemoc jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,

c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,

d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”

Rodzina, w której występuje przemoc, nie jest w stanie realizować podstawowych zadań z powodu zaburzeń, opartych na nierównowadze sił, kontroli i strachu. Choć z zewnątrz może wyglądać na poprawnie funkcjonującą (tzw. fasada), jej wewnętrzna struktura uniemożliwia członkom realizację podstawowych potrzeb bezpieczeństwa i miłości.

## III. OBOWIĄZKI GMINY W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY DOMOWEJ

Obowiązkiem samorządu gminnego jest podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Główne działania i obowiązki gmin w tym obszarze to:

**1)** Tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych. Zespół powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzą przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- Policji;
- oświaty;

- ochrony zdrowia;
- organizacji pozarządowych.

Skład zespołu interdyscyplinarnego może być powiększony również o: przedstawiciela Żandarmerii Wojskowej, kuratora sądowego, prokuratora oraz przedstawicieli innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

**2)** Realizacja procedury „Niebieskiej Karty". Poprzez grupy diagnostyczno-pomocowe gmina bezpośrednio monitoruje sytuację w rodzinach dotkniętych przemocą i organizuje dla nich plan wsparcia.

**3)** Opracowanie i realizacja gminnego programu. Każda gmina musi posiadać i wdrażać Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Doznających Przemocy Domowej.

Zjawisko przemocy dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji.

Do głównych zadań Zespołu należy współorganizowanie i koordynowanie działań wszystkich członków wchodzących w jego skład oraz instytucji, które reprezentują poprzez:

1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie gminy;
2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej;
3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej i stosujących przemoc domową;
4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy;
6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
7) monitorowanie procedury „Niebieskiej Karty";
8) informowanie o prowadzeniu procedury „Niebieskiej Karty" zespół interdyscyplinarny obecnego miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskiej Karty" wraz z przekazaniem dokumentacji wytworzonej w trakcie procedury „Niebieskiej Karty", prowadzoną przez grupę diagnostyczno-pomocową dotychczasowego miejsca zamieszkania;
9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia;

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskiej Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;

2) realizacja procedury „Niebieskiej Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;

3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskiej Karty” pod jej nieobecność;

4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;

5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych albo psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;

7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskiej Karty”;

8) zakończenie procedury „Niebieskiej Karty”;

9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” i wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”;

10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.”

Ważnym narzędziem w podejmowaniu interwencji w środowisku wobec rodzin dotkniętych przemocą jest procedura „Niebieskiej Karty”. Procedura wynika z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Podjęcie procedury nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą i obejmuje ogół czynności i działań, które są podejmowane przez przedstawicieli jednostek w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele wymienionych podmiotów realizują procedurę „Niebieskiej Karty” w oparciu o zasadę współpracy.

Podstawowym celem procedury „Niebieskiej Karty” jest rozpoznawanie przemocy i wdrożenie pomocy interdyscyplinarnej dla osoby doznającej przemocy oraz powzięcie odpowiednich działań wobec sprawcy przemocy. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta A” w przypadku powzięcia, w trakcie prowadzonych czynności służbowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia przez członka rodziny, lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Zakończenie procedury „Niebieskiej Karty” następuje, gdy członkowie grupy diagnostyczo-pomocowej rozstrzygną o braku zasadności podejmowania działań lub zostanie zrealizowany indywidualny plan pomocy i przemoc ustała.

## IV. CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY STARE POLE

### 1. Instytucje realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie

Warunkiem skutecznego planowania działań pomocowych i profilaktycznych na lata 2027–2030 jest rzetelna ocena skali i specyfiki problemu na terenie Gminy. Diagnoza została sporządzona na podstawie analizy danych ilościowych i jakościowych za lata 2023–2025, pozyskanych od kluczowych instytucji obszaru wsparcia: Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W celu realizacji zadań określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej Wójt Gminy Stare Pole zarządzeniem nr 82/2023 z dnia 21 września 2023 roku powołał nowy Zespół Interdyscyplinarny działający na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Stare Pole zgodnie ze zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535).

W skład Zespołu powołani zostali przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Polu,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starym Polu,
- Policji,
- placówek oświatowych,
- ochrony zdrowia,
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Malborku,
- Organizacji pozarządowej.

Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie regulaminu określającego szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu oraz trybu i sposobu powoływania grup diagnostyczno-pomocowych, który sam opracowuje. Posiedzenia Zespołu odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na 2 miesiące. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wykonują zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej dodatkowo w ramach swoich obowiązków zawodowych. Obsługę administracyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu.

### 2. Analiza danych statystycznych

W latach od 2023 r. do 2025 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło ogółem 31 formularzy „Niebieskiej Karty A”.

Tabela 1. Liczba Niebieskich Kart złożonych do Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Stare Pole

| Lata | NK -A | NK-C | NK-D |
|---|---|---|---|
| 2023 | 11 | 12 | 9 |
| 2024 | 10 | 8 | 8 |
| 2025 | 10 | 9 | 4 |

Źródło: dane Zespół Interdyscyplinarny

Tabela 2. Podmioty zakładające Niebieskie Karty

| Lata | Policja | GOPS | Placówki oświaty | Placówki służby zdrowia | GKRPA/ZI |
|---|---|---|---|---|---|
| 2023 | 10 | 0 | 1 | 0 | 0 |
| 2024 | 8 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| 2025 | 10 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Ogółem | 28 | 1 | 2 | 0 | 0 |
| Liczba zakończonych NK z powodu ustania przemocy (art. 9h ust. 1 pkt 1 ustawy) – stan na koniec danego roku | | | | | |
| 2023 | 2 | | | | |
| 2024 | 4 | | | | |
| 2025 | 3 | | | | |
| Liczba zakończonych NK z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań (art. 9h ust. 1 pkt. 2 ustawy) do końca danego roku – stan na koniec danego roku | | | | | |
| 2023 | 4 | | | | |
| 2024 | 2 | | | | |
| 2025 | 2 | | | | |
| Liczba Niebieskich Kart prowadzonych – stan na 31 grudnia | | | | | |
| 2023 | 5 | | | | |
| 2024 | 4 | | | | |
| 2025 | 5 | | | | |

Źródło: dane Zespół Interdyscyplinarny

Z przedstawionych danych wynika, że ponad 90 % Niebieskich Kart została założona przez Policję. Policja jest zatem instytucją, która ma największy wkład w identyfikowaniu problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy Stare Pole. Należy odnotować, że liczba formularzy Niebieska Karta – A w latach 2017-2019 wynosiła ogółem – 54, a w latach 2020 – 2022 – 43. Spadek liczby formularzy Niebieska Karta – A w stosunku do lat poprzednich jest więc widoczny (o 23 w porównaniu do lat 2017-2029 i o 12 w porównaniu do lat 2020-2022). Może to wskazywać na rozwój i skuteczność szeroko zakrojonych działań profilaktycznych, np. w formie rozpowszechniania wiedzy w środowisku lokalnym na temat zjawiska przemocy oraz innych działań realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Jak wynika z rozeznania na gruncie lokalnym jedną z głównych przyczyn podejmowanych interwencji, w wyniku których stwierdza się stosowanie przemocy, jest nadużywanie alkoholu. Poniżej dane przedstawiające skalę tej przyczyny w odniesieniu do mieszkańców gminy Stare Pole.

Tabela 3. Problem alkoholowy w rodzinach, w których została założona Niebieska Karta

| Lata | Liczba rodzin, w których wszczęto procedurę NK | W tym: liczba rodzin, w których występuje problem alkoholowy |
|---|---|---|
| 2023 | 11 | 10 |
| 2024 | 10 | 7 |
| 2025 | 8 | 6 |

Źródło: dane GOPS Stare Pole

Alkohol najwyraźniej zwiększa intensywność zachowań agresywnych u sprawcy przemocy. W polskim prawie stan nietrzeźwości w żadnym wypadku nie stanowi okoliczności łagodzącej**.** Świadomość powiązania tych dwóch zjawisk doprowadziła do włączenia przedstawicieli Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) bezpośrednio w ramy systemowej walki z przemocą domową.

1) **Dane z Komendy Powiatowej Policji w Malborku dotyczące zdarzeń na terenie Gminy Stare Pole za lata 2023-2025:**
   a) Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia – 35, w tym 2 osoby w związku z posiadaniem środków odurzających,
   b) Liczba wykroczeń przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu – 119, w tym będących pod wpływem alkoholu – 43,
   c) Liczba interwencji Policji związanych ze spożywaniem alkoholu przez mieszkańców Gminy Stare Pole:
      - interwencje domowe – 171,
      - zakłócanie porządku publicznego – 110,
      - podejrzenie kierowania pojazdem w stanie nietrzeźwości – 36,
      - osoba nietrzeźwa – 26,
      - spożywanie alkoholu w miejscu niewyznaczonym – 25,
      - osoba leżąca – 17,
      - osoba nietrzeźwa w miejscu pracy – 3.
   d) Liczba postępowań przeprowadzonych w związku z posiadaniem i wprowadzaniem do obrotu środków odurzających – 6.

Liczby wyraźnie wskazują, że problem nadużywania alkoholu ma wpływ na negatywne i agresywne zachowania. Świadczy o tym liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia (35) oraz liczba interwencji domowych (171). Niestety w wielu przypadkach przemoc jest związana z nietrzeźwością sprawców, alkohol osłabia racjonalną kontrolę nad zachowaniem i nasila gotowość do reagowania złością, jest źródłem dodatkowych stresów i frustracji.
Biorąc pod uwagę liczbę założonych w badanym okresie Niebieskich Kart nie wszystkie interwencje spełniały znamiona stosowania przemocy domowej.
Dla porównania poniżej znajdują się dane wskazujące problem nadużywania alkoholu i stosowania środków odurzających, a także zakres udzielanej pomocy na podstawie realizacji działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

**2) Dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za lata 2023-2025.**

Liczba osób wezwanych na posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

| Rok | Liczba osób wezwanych | Liczba osób skierowanych na badania | Liczba wniosków skierowanych do Sądu |
|---|---|---|---|
| 2023 | 14 | 3 | 3 |
| 2024 | 15 | 7 | 6 |
| 2025 | 25 | 13 | 10 |

**3) Dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za lata 2023 – 2025**

| Rok | Ilość rodzin objętych pomocą GOPS, w tym w ramach pracy socjalnej | Ilość osób w rodzinach |
|---|---|---|
| 2023 | 179 | 509 |
| 2024 | 197 | 571 |
| 2025 | 144 | 400 |
| Rok | Ilość rodzin z problemami alkoholowymi objęta pomocą GOPS | Ilość osób w rodzinach |
| 2023 | 4 | 5 |
| 2024 | 1 | 1 |
| 2025 | 1 | 1 |

**4) Dane z punktu konsultacyjnego**

| Rok | Ilość spotkań indywidualnych | Liczba osób uczestniczących w spotkaniach |
|---|---|---|
| 2023 | 44 | 13 |
| 2024 | 48 | 14 |
| 2025 | 48 | 10 |

Źródło: dane Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starym Polu prowadziła rozmowy motywujące z osobami nadużywającymi alkoholu, kładąc szczególny nacisk na możliwość wystąpienia przemocy domowej.
Środowiska dotknięte przemocą domową korzystają z Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemami uzależnień i kryzysu w rodzinie. Konsultant psycholog-terapeuta oraz pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Polu udzielają informacji i porad na temat przemocy, uzależnienia od alkoholu i podejmowania leczenia. Prowadzone były rozmowy uświadamiające oraz indywidualne zajęcia motywacyjno-edukacyjne.

Z pomocy Punktu Konsultacyjnego mogą korzystać mieszkańcy Gminy Stare Pole bezpłatnie. Pracownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Polu ustala terminy spotkań.

**3. Wnioski**

Z przedstawionej analizy wynika, że na terenie Gminy Stare Pole w latach 2023-2025 założono 31 Niebieskich Kart w 28 rodzinach liczących 82 osoby. Stanowi to niewielki odsetek do ogólnej liczby mieszkańców gminy (4 360 stan na koniec 2025 r.) bo ok 1,9 %. Widoczny jest spadek liczby Niebieskich Kart w stosunku do lat ubiegłych. Należy również zaznaczyć, że w badanym okresie z 31 założonych Niebieskich Kart, zakończono 17 z powodu braku zasadności podejmowania działań lub z powodu ustania przemocy. Niestety nie jest znana skala tzw. „ukrytej przemocy", czyli takiej gdzie ofiara przemocy milczy. Dlatego wciąż należy wdrażać działania profilaktyczne, które mają za zadanie podnoszenie świadomości społecznej na temat zagrożeń związanych z przemocą, ale też i praw jakie ma osoba doznająca przemocy.

Gminna struktura instytucjonalna, na której opiera się pomoc dla osób doznających przemocy i podejmowania działań wobec sprawców przemocy to działający Zespół Interdyscyplinarny, powoływane grupy diagnostyczno-pomocowe, praca psychologa - terapeuty w punkcie konsultacyjnym oraz ścisła współpraca z dzielnicowym.

## V. DOSTĘPNE DZIAŁANIA WOBEC OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY

Działania pomocowe dla ofiar przemocy prowadzone są w sposób indywidualny wobec każdej procedury. Obszar działania wobec osób doznających przemocy stanowi najważniejszy filar interwencyjno-pomocowy, nakierowany na natychmiastowe zabezpieczenie ofiar, ich wsparcie długofalowe oraz pomoc w wyjściu z kryzysu. Pomoc na jaką mogą liczyć osoby pokrzywdzone ustalana jest w oparciu o plan pomocy wspólnie z osobą pokrzywdzoną. Jest to bardzo ważne, ponieważ wsparcie dotyczy zmian życiowych w kierunku usamodzielnienia się, ale z poszanowaniem możliwości jakie osoba doznająca przemocy może wypełnić.

**1. Działania interwencyjne i izolacyjne** (Natychmiastowe bezpieczeństwo)

Są to procedury uruchamiane w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia osoby krzywdzonej:

- Wdrażanie procedury „Niebieskiej Karty" – uruchamiane przez policję, pracownika socjalnego, szkołę, ochronę zdrowia lub komisję alkoholową w celu objęcia ofiary systemową ochroną.
- Natychmiastowy nakaz opuszczenia mieszkania i zakaz zbliżania się – wydawany przez Policję na okres 14 dni wobec sprawcy, co eliminuje konieczność ucieczki ofiary z własnego domu.
- Zabezpieczenie dzieci – w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, pracownik socjalny w asyście policji i lekarza ma prawo odebrać dziecko i umieścić je w bezpiecznym miejscu (np. u rodziny pomocowej lub w pieczy zastępczej), jeśli jego życie jest bezpośrednio zagrożone.

**2. Działania osłonowe i instytucjonalne** (Schronienie)

Zapewnienie bezpiecznego dachu nad głową w przypadku konieczności opuszczenia środowiska domowego w formie umieszczenia w :

- Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy Domowej (SOW) – są to całodobowe placówki zapewniające bezpłatne schronienie, wyżywienie oraz pełną opiekę specjalistyczną bez względu na dochód. Adresy takich Ośrodków dostępne są m.in. na stronach internetowych Urzędów Wojewódzkich oraz Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej**.**
- Ośrodkach Interwencji Kryzysowej (OIK) – które są prowadzone na szczeblu powiatowym, oferujące miejsca hostelowe i pomoc interwencyjną. Informacje o takich Ośrodkach publikowane są m.in. na stronach internetowych Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie (PCPR) oraz właściwych Urzędów Wojewódzkich
- Mieszkaniach treningowych / wspomaganych – ułatwiające osobom po kryzysach usamodzielnienie się. W powiecie malborskim bazę taką rozwija m.in. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku oraz organizacje pozarządowe (np. nowo otwarty Dom dla Kobiet i Dzieci prowadzony przez Teen Challenge oddział w Malborku).

**3. Pomoc specjalistyczna i terapeutyczna** (Wsparcie długofalowe)

Działania mające na celu przywrócenie równowagi psychicznej i samodzielności życiowej w formie:

- Bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego: psychologiczne, prawne (pomoc w sprawach o alimenty, rozwód) oraz socjalne.
- Grup wsparcia i grup terapeutycznych pozwalające osobom doznającym przemocy wymienić się doświadczeniami, przełamać izolację społeczną i odbudować poczucie własnej wartości.
- Badań lekarskich i wystawiania zaświadczeń chodzi tu o bezpłatne badanie lekarskie w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z doznaniem przemocy domowej (niezbędne do celów dowodowych).

**4. Działania informacyjne i edukacyjne**

Zapewnienie osobie poszkodowanej wiedzy o jej prawach, aby mogła świadomie decydować o kolejnych krokach.

W ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczo-pomocowych do najczęściej podejmowanych działań wobec ofiar przemocy należą:

- interwencja,
- zapewnienie specjalistycznego poradnictwa,
- informowanie o prawach przysługujących ofiarom przemocy,
- informowanie o skutkach stosowania przemocy,
- praca socjalna, która ma na celu wsparcie i pomoc w podejmowaniu działań,
- monitoring czyli cykliczne wizyty w miejscu zamieszkania prowadzone wspólnie przez pracowników socjalnych oraz dzielnicowego,
- złożenie doniesienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa,

- poinformowanie Sądu Rodzinnego o sytuacji małoletnich.

Należy zaznaczyć, że od początku działania Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie gminy Stare Pole tworzył się system instytucji, które mogą zapewnić natychmiastowe wsparcie dla osób pokrzywdzonych. Obecnie system ten obejmuje kilka podmiotów i instytucji, z którymi współpracuje Zespól Interdyscyplinarny w celu zabezpieczenia ofiary przemocy. Ponadto sami członkowie Zespołu z racji wykonywanych obowiązków zawodowych posiadają odpowiednie kwalifikacje, aby móc podejmować właściwe działania pomocowe wobec ofiar przemocy, jak i sprawców przemocy.
W przypadku zakończenia procedury „Niebieskiej Karty" w okresie 9 miesięcy nadal prowadzony jest monitoring sytuacji rodziny przez grupę diagnostyczno-pomocową.

## VI. DZIAŁANIA WOBEC SPRAWCÓW PRZEMOCY

Sprawca przemocy ma możliwość podejmowania działań mających na celu poprawę swojego zachowania. Wobec osób stosujących przemoc domową stosuje się przede wszystkim środki mające na celu zapobieganie ich kontaktowaniu się z osobami doznającymi przemocy domowej oraz zobowiązuje się je do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.
Programy te mają na celu w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijać umiejętność samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy. Programy są realizowane w formie spotkań indywidualnych lub grupowych i są prowadzone przez specjalistów w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej.
Sprawca przemocy domowej ma obowiązek dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu.
Zidentyfikowane bariery i wyzwania na lata 2027–2030:

- Niska zgłaszalność incydentów przemocy ze strony osób starszych, schorowanych i zależnych.
- Konieczność ciągłego motywowania osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.
- Potrzeba szkoleń i wsparcia prawnego dla kadr realizujących zadania.

## VII. CELE PROGRAMU

### 1. Cel główny

Ograniczenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy oraz podniesienie skuteczności ochrony i wsparcia osób doznających przemocy poprzez rozwój zintegrowanego systemu współpracy interdyscyplinarnej.

## 2. Cele szczegółowe

1) Zwiększenie dostępności i skuteczności wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

| Zadanie | Działania | Termin realizacji | Bezpośredni realizatorzy zadania |
|---|---|---|---|
| Prowadzenie zintegrowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy. | a) rozwój specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, prawne),<br>b) zapewnienie bezpiecznego schronienia,<br>c) podnoszenie standardów pracy grup diagnostyczno-pomocowych. | 2027-2030 | Zespół Interdyscyplinarny, Grupa diagnostyczno-pomocowa, Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu, Policja, Gminna Komisja. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświaty i zdrowia. |

2) Podnoszenie skuteczności działań korekcyjno-edukacyjnych i terapeutycznych wobec osób stosujących przemoc.

| Zadanie | Działania | Termin realizacji | Bezpośredni realizatorzy zadania |
|---|---|---|---|
| Działania wobec sprawców przemocy. Stosowanie powszechnie obowiązujących rozwiązań prawnych mających na celu odseparowanie sprawcy przemocy od ofiary. | a) motywowanie sprawców do udziału w programach,<br>b) ścisły monitoring ich zachowań we współpracy z Policją i kuratorami,<br>c) w razie konieczności izolowanie sprawców od osób doznających przemocy,<br>d) prowadzenie rozmów motywujących do zmiany zachowań,<br>e) występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. | 2027-2030 | Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, Grupa diagnostyczno-pomocowa, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Pedagodzy Szkoły Podstawowej w Starym Polu. |

3) Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

| Zadanie | Działania | Termin realizacji | Bezpośredni realizatorzy zadania |
|---|---|---|---|
| Edukacja społeczeństwa w zakresie przemocy. | a) podnoszenie wiedzy wśród społeczności lokalnej z zakresu czym jest przemoc oraz możliwości jej przeciwdziałania poprzez zamieszczania informacji na stronie internetowej, rozpowszechnianie ulotek informacyjnych, materiałów edukacyjnych, rozpowszechnianie informacji na temat instytucji udzielających | 2027-2030 | Zespół interdyscyplinarny, Grupa diagnostyczno-pomocowa, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Szkoła, instytucje kultury. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | pomocy i wsparcia dla osób doznających przemocy, kampanie informacyjne na terenie gminy,<br>b) inicjowanie szkolnych programów z zakresu przeciwdziałania przemocy dla dzieci i młodzieży oraz rodziców,<br>c) organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży szczególnie podczas ferii i wakacji,<br>d) włączanie się do kampanii społecznych z zakresu przeciwdziałania przemocy. | | |

4) Doskonalenie kompetencji i współpracy lokalnych służb w ramach systemu interdyscyplinarnego.

| Zadanie | Działania | Termin realizacji | Bezpośredni realizatorzy zadania |
|---|---|---|---|
| Doskonalenie zawodowe. | Szkolenia dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych, wypracowanie szybkich procedur wymiany informacji. | 2027-2030 | Zespół interdyscyplinarny, Grupa diagnostyczno-pomocowa, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. |

5) Analizowanie występujących form przemocy w rodzinie na terenie gminy Stare Pole.

| Zadanie | Działania | Termin realizacji | Bezpośredni realizatorzy zadania |
|---|---|---|---|
| Monitorowanie zjawiska przemocy na podstawie zebranych danych. | Sporządzanie sprawozdań wykorzystujących dane statystyczne w celu określenia skali przemocy. | 2027-2030 Raz w roku | Zespół interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja. |

## VIII. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ (LATA 2027–2030)

| Lp. | Zadanie / Działanie | Podmioty odpowiedzialne (Realizatorzy) | Lata realizacji | Wskaźnik wykonania (Miernik) | Źródło finansowania |
|---|---|---|---|---|---|
| 1. | Zapewnienie bezpłatnego poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób doznających przemocy domowej | GOPS, Zespół Interdyscyplinarny | 2027–2030 (stałe) | • Liczba udzielonych porad | Budżet Gminy, Środki własne |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| 2. | Prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty” oraz monitorowanie sytuacji w rodzinach przez grupy diagnostyczno-pomocowe | Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Oświata, Ochrona Zdrowia | 2027–2030 (stałe) | • Liczba wszczętych procedur NK<br>• Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych | Budżet Państwa (zadanie zlecone), Budżet Gminy |
| 3. | Organizacja i włączanie się w kampanie społeczne | GOPS, Oświata, Gminny Ośrodek Kultury | Corocznie (XI/XII) | • Liczba dystrybuowanych materiałów informacyjnych<br>• Liczba uczestników wydarzeń profilaktycznych | Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Budżet Gminy |
| 4. | Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych | Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Kuratorzy sądowi | 2027–2030 (stałe) | • Liczba osób skierowanych do programów<br>• Liczba osób, które ukończyły program | Środki Powiatu, Budżet Gminy |
| 5. | Organizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych | GOPS, Zespół Interdyscyplinarny | Min. raz w roku | • Liczba zorganizowanych szkoleń<br>• Liczba przeszkolonych osób | Budżet Gminy, Fundusze zewnętrzne (np. programy osłonowe) |

## IX. SYSTEM MONITOROWANIA I EWALUACJI PROGRAMU

Monitorowanie i ewaluacja Gminnego Programu na lata 2027–2030 stanowią kluczowy element zarządzania strategicznego. Proces ten pozwala na bieżąco oceniać stopień realizacji założonych zadań, mierzyć ich skuteczność oraz elastycznie reagować na zmieniającą się sytuację społeczną w Gminie.

### 1. Podmioty odpowiedzialne

1) Koordynator Programu: Głównym podmiotem odpowiedzialnym za koordynację, monitorowanie oraz zbieranie danych z realizacji Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym.

2) Realizatorzy Programu: Wszystkie podmioty wymienione w harmonogramie (Policja, Oświata, Ochrona Zdrowia, GKRPA) są zobowiązane do gromadzenia danych ilościowych i jakościowych oraz przekazywania ich Koordynatorowi.

### 2. Monitorowanie programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Stare Pole na lata 2027-2030 jest

dokumentem otwartym i długofalowym. Monitoring oraz ewaluacja Programu będą towarzyszyły bieżącej realizacji jego założeń. Monitoring pozwoli sprawdzić, czy zaplanowane działania są wdrażane w założony sposób. Przedmiotem ewaluacji będzie przede wszystkim ocena skuteczności podejmowanych działań oraz ocena czy Program osiąga założone cele i rezultaty w oparciu o analizę przyjętych wskaźników. Monitorowanie odbywać się będzie w oparciu o obowiązującą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu sprawozdawczość. Bezpośredni nadzór nad realizacją Programu oraz sprawozdawczością z jego realizacji sprawuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego. W ramach monitoringu Programu systematycznie gromadzone będą dane dotyczące występowania przemocy w rodzinach. Zgromadzone dane będą służyć analizie skali zjawiska oraz skuteczności podejmowanych działań programowych. Będą też miały znaczenie w dalszym planowaniu, bądź modyfikowaniu założeń Programu.

## X. PRZEWIDYWANE EFEKTY PROGRAMU I ADRESACI PROGRAMU

Realizowanie zadań zawartych w prezentowanym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Doznających Przemocy Domowej na lata 2027-2030 ma przyczynić się do podnoszenia świadomości i wrażliwości społecznej, która jest konieczna aby przemoc była ujawniana i aby możliwe było podjęcie właściwych środków pomocy dla potrzebujących oraz skuteczne jej zapobieganie.
Program adresowany jest do rodzin i osób, które ze względu na problem przemocy wymagają wsparcia społecznego, osób stosujących przemoc w rodzinie, świadków przemocy domowej, osób zagrożonych przemocą, dzieci i młodzieży, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy, społeczności lokalnej. Obszarem realizacji Programu jest Gmina Stare Pole.

## XI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program finansowany będzie ze środków budżetu Gminy Stare Pole, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.